

Nr 248.

Av herr **Cassel**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning angående häradshövdingarnas lönegradsplacering.*

I bilaga 2 till årets statsverksproposition, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, punkt 2, behandlas frågan om placering i lönegrad av vissa chefstjänster. Vid den av 1951 års riksdag beslutade lönerrevisionen för de statliga chefstjänstemännen undantogs nämligen helt eller delvis vissa tjänster, vilka enligt uttalande i propositionen (1951: 114) skulle göras till föremål för förnyad översyn. På grundval av den nu verkställda nya utredningen föreslår chefen för civildepartementet en definitiv placering i lönegrad av de chefstjänster, vilkas löneställning prövats av kommittén. Sålunda förordas bland annat, att häradshövdingarna måtte bibehållas i oförändrad löneställning, nämligen lönegrad Co 14 å statens löneplan 2. Hade de regler, som gällde för 1951 års chefslönerrevision, tillämpats jämväl å häradshövdingarna, hade dessa nu varit upptagna i lönegrad Co 15.

När häradshövdingarna genom beslut av 1942 års riksdag inplacerades å den statliga löneplanen, framhöll dåvarande chefen för justitiedepartementet bland annat, att det ur rättsvårdens synpunkt vore angeläget, att häradshövdingarna bereddes en god löneställning. I annat fall kunde befaras, att de mera dugande juristerna sökte sig ifrån domarbanan. I fråga om rekryteringen av häradshövdingeämbetena ansåg departementschefen vidare, att denna företrädesvis borde ske bland revisionssekreterare och hovrättsråd. Avvägningen av lönerna gjordes sålunda på det sättet, att de skulle vara skäligen förhållande till övriga statliga domares löner. Häradshövdingetjänsterna ha härefter icke blivit föremål för någon lönerrevision. De skäl, som motiverat en förbättring av övriga statliga chefstjänstemäns löneställning, äro även enligt min mening för handen beträffande häradshövdingarna. Härjämte bör erinras om att den nya rättegångsordningen med sin koncentrerade handläggning har medfört en betydande ökning av häradshövdingarnas arbetsbörda och även ställt större krav på dessa domare. Vidare ha parternas kostnader för process i överrätterna ökat väsentligt efter processreformen, vilket fått till följd, att mången av ekonomiska skäl måste avstå från att få sin sak prövad i högre instans. Härigenom har rättskipningens tyngdpunkt i mera framträdande grad än tidigare kommit att ligga i underrätterna. Det är sålunda numera av största vikt, att garantier skapas för att en part redan i första instans får sin sak tillfredsställande prövad. En sådan garanti är bland annat, att underrättsdomarna erhålla löner, som framstå som lockande i konkurrens med de löner, som bjudas motsvarande befattningshavare i överrätterna.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas, att domarkanslierna oftast äro belägna i mindre städer och samhällen, vilket förhållande av olika skäl verkar hämmande på rekryteringen. Ett bibehållande av häradshövdingarna i lönegrad Co 14 innebär i realiteten en deklassering av dessa ämbeten i förhållande till såväl andra domartjänster som chefsbefattningarna inom administrationen. Åtgärden kan endast vara ägnad att försvaga rekryteringen till domarbanan och därmed även försvaga rättskipningen i första instans. Jag anser dessutom, att starka billighetskäl tala för att häradshövdingarna, vilkas arbetsuppgifter sålunda under senare år blivit mera makt-påliggande och även i avsevärd utsträckning ökats, erhålla samma löneställning som andra befattningshavare, vilka tidigare varit lönegradsplacerade i paritet med häradshövdingarna.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att häradshövdingarna, som nu äro placerade i lönegrad Co 14, måtte uppflyttas till lönegrad Co 15.

Stockholm den 26 januari 1952.

Leif Cassel.
